

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Justiskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
24/1725 - ÅST

Dato
16.04.2024

Dok 8:123 S (2023-2024) - Representantforslag om å evaluere og styrke voldserstatningsordningen

Jeg viser til oversendelse 4. april i år av representantforslag fra stortingsrepresentantene Ingvild Wettrhus Thorsvik, Guri Melbye, Abid Raja og Grunde Almeland om å evaluere og styrke voldserstatningsordningen (dok. 8: 123 S (2023-2024)). Justiskomiteen har bedt om min vurdering av forslaget, som lyder slik:

1. Stortinget ber regjeringen evaluere ny voldserstatningslov to år etter ikrafttredelse.
2. Stortinget ber regjeringen, med bakgrunn i evaluering av ny voldserstatningslov, om å komme tilbake til Stortinget med lovforslag for å styrke voldserstatningsordningen.

Voldserstatningsloven trådte i kraft 1. januar 2023 og erstattet den tidligere voldsoffererstatningsloven. Ett av hovedformålene med ny lov var å sikre en mer effektiv og forutsigbar voldserstatningsordning. Hvorvidt man fikk erstatning etter tidligere lov var i mange tilfeller uforutsigbart, og det var svært lang saksbehandlingstid. Dette gikk ut over rettssikkerheten til de som ventet på en avgjørelse i sin sak.

Ved ikrafttredelsestidspunktet for ny lov var det 6794 saker til behandling ved Kontoret for voldsoffererstatning (KFV). Fra 1. januar 2023 til 1. januar 2024 ble det behandlet 1716 saker etter tidligere voldsoffererstatningslov og 983 saker etter ny voldserstatningslov. Basert på antall behandlede saker i 2023 og at antallet restanser pr. 1. januar 2024 var 5721 saker, må det antas at det vil ta tid (flere år) før alle restansene etter gammel voldsoffererstatningslov er nedarbeidet.

Tall fra 2023 viser at ny lov har hatt effekt på saksbehandlingstiden. I saker som har blitt

behandlet i domstolen tar det nå i snitt 19 dager fra den voldsutsatte melder inn kravet til KFV, til erstatningen er utbetalt. Også for saker som ikke har vært behandlet i domstolene er saksbehandlingstiden i gjennomsnitt betydelig kortere etter ny lov enn etter den tidligere loven. Kort saksbehandlingstid er viktig for voldsutsattes mulighet til å legge saken bak seg og gå videre.

Jeg er opptatt av at voldserstatningsordningen skal fungere så godt som mulig, særlig for de voldsutsatte, og vi følger utviklingen med ny voldserstatningslov tett. Jeg er enig i at den nye loven bør evalueres, men det er viktig at ny lov får tilstrekkelig tid til å virke før evalueringen gjennomføres. Fordi det fremdeles er store restanser etter gammel lov vil en for tidlig evaluering kunne gi et feil bilde av hvordan ny lov fungerer. Det må også behandles langt flere søknader etter ny lov for å ha et tilstrekkelig grunnlag for evalueringen. Videre tar det også noe tid før praksis etter et nytt regelverk får «satt seg» og vi kan se den reelle effekten av lovendringene. En for tidlig evaluering vil medføre risiko for at det blir tatt beslutninger på feil premisser. Dette ønsker jeg å unngå.

Som signalisert i opptrappingsplanen mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner, vil loven evalueres innen fem år fra ikrafttredelsen. I dette ligger det også en mulighet for å evaluere loven før det har gått fem år, dersom det er hensiktsmessig. Jeg fraråder imidlertid en evaluering allerede to år etter ikrafttredelsen, slik det er foreslått i representantforslaget. I den sammenheng viser jeg også til at Statens sivilrettsforvaltning, som er overordnet KFV og er klageorgan for vedtak om voldserstatning, har gitt klart uttrykk overfor departementet at det vil være for tidlig med en evaluering av ordningen allerede etter to år.

Jeg har registrert at voldtekstutvalget er kritiske til den nye voldserstatningsloven i NOU 2024:4, som ble lagt fram 8. mars 2024. Som påpekt overfor Stortinget i mitt brev av 18. mars 2024 vil departementet se nøye på utvalgets kritikk og deres anbefalinger. Det er imidlertid for tidlig å si noe konkret om en eventuell oppfølging av kritikken i utredningen, som nå er på høring. Det er naturlig å avvente utfallet av høringen, og se denne oppfølgingsprosessen i sammenheng med den varslede evalueringen.

Jeg har forståelse for at det kan være utålmodighet med hensyn til tidspunktet for evaluering, men jeg mener at det er viktig å vente til forutsetningene for en god evaluering er på plass, og det vil de ikke være allerede to år etter ikrafttredelsen.

Når det gjelder punkt to i forslaget bemerker jeg at det vil være uheldig å treffe et vedtak om at regjeringen, med bakgrunn i en evaluering av ny voldserstatningslov, skal komme tilbake til Stortinget med lovforslag for å styrke voldserstatningsordningen – før det foreligger et resultat av en evaluering. En eventuell beslutning om at det skal gjøres lovendringer, må etter min mening bero på at resultatet av evalueringen tilsier dette. Jeg utelukker på ingen måte at en evaluering vil kunne vise at det er behov for lovendringer. Det blir imidlertid ikke riktig å foregripe resultatet av evalueringen før den er gjennomført.

Med hilsen

Emilie Mehl

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur